

# **КАРЕЛ ЧАПЕК**

# **ПРЕДЛОЖЕНИЕ**

Превод от чешки: Васил Самоковлиев, 1983

[chitanka.info](http://chitanka.info)

Уважаемо министерство на финансите, преди две години бях пенсиониран като бирник след трийсет и пет годишна вярна и съвестна служба. За тези години натрупах богат опит и мога смело да заявя, че владея професията си много по-добре от большинството финансови специалисти; най-вече стигнах до заключението, че всички хора, които познавах, не обичаха да плащат данъците си, внасяха ги без желание, дори с явна неприязнь, която не скриваха нито от данъчните власти, нито едни от други (например при частни разговори, в кръчмите, в разговори със свои клиенти и т.н.). Често ги чуха да се изразяват в този смисъл, че човек плаща данъци като щур, без да знае защо; или пък „ето за какво отивали нашите пари, а да се оправят пътищата в околията няма пари“ и тъм подобни. Считам, че една от причините обикновеният данъкоплатец да плаща данъците си без желание се дължи на неумението му да си представи къде уважаемата хазна влага неговите припечелени с толкот пот грошове; не е никак убеден, че те ще бъдат изразходвани за благото на обществото, а не за цели, които той самият не одобрява.

На базата на своя опит, както и в резултат на дългогодишни размишления стигнах до извода, че не представлява трудност нещата да се променят. Достатъчно е, по моя преценка, всеки данъкоплатец да бъде известяван непосредствено чрез данъчните власти за какво ще бъдат изразходвани платените от него данъци, примерно приблизително така: „Взетата от Вас сума ще бъде изплатена на господин Йозеф Врабец, училищен прислужник във Вашия град, под формата на заплата за месеците септември, октомври и ноември“. „С платените от Вас данъци ще бъдат оправени 7 метра от държавното шосе при 451-ия километър.“ „Сумата ще бъде изплатена като пенсия на господин Адолф Копецки, бивш началник поща, живущ там и там.“ „Вашите данъци ще бъдат изразходвани за закупуването на нови прожектори за този и този полк от противовъздушната ни отбрана.“ И така нататък, и така нататък.

Предимствата на този нов метод за събиране на данъци ще са следните: 1. Данъкоплатецът ще знае за какво отиват неговите данъци, което би го успокоило и способствувало за преодоляването на неговата естествена неприязнь към плащането на данъци. 2. Това би предизвикало в него жив интерес към този отрасъл от държавната

икономическа политика, където евентуално ще бъдат вложени неговите пари.

По-конкретно казано, в случаите, които дадох по-горе като пример, обикновеният данъкоплатец ще отиде да провери как господин Йозеф Врабец, прислужник в градското училище, изпълнява своите задължения: удря ли звънела навреме, не си ли позволява повече, отколкото получава и изобщо, държи ли се така, както подобава на един отговорен за нашата младеж училищен прислужник. Ще отиде да види със собствените си очи как се поддържа 451-ия километър от държавното шосе, не се ли злоупотребява с парите му и дали неговият участък от държавното шосе е на нужната висота. Ще посети господин Адолф Копецки, пенсионирания началник поща, за да разбере дали старият господин не се нуждае от нещо; не прекалява ли с кръчмите и прочие; би могъл евентуално да го покани на обяд, чувствуващи се някак лично ангажиран към него. Ще нарасне интересът му към прожекторите и към военщината в цяло, тъй като ще знае, че има лични заслуги за нейното процъфтяване. „Да знаете само с какви прожектори разполага нашата армия!“ — ще казва. „Как да не знам, нали плащам за тях!“

Нека уважаемото министерство на финансите благоволи да отбележи, че по този начин у данъкоплатеца ще нарасне доверието към всичко онова, което ще се осъществява с негови пари, че сам ще започне да контролира тяхното инвестиране, че ще нарасне неговият интерес към различните сектори на държавното управление, особено ако всяка година данъците му се използват за различни цели. По този начин съответният данъкоплатец предварително ще знае къде отиват парите му през съответната година и ще се радва, че му е предоставена възможност сам да упражнява контрол над тяхното правилно инвестиране; в нашите примери ще обърне внимание на училищния прислужник при проявена немарливост от негова страна; или на кантонера, който не е помел както трябва 451-ия километър. Мнозина дори съзнателно при регистриране доходите си пред финансовите органи ще ги завишават, с единствена цел техните данъци да отидат за покриване заплатите на най-висшите чиновници; за всеки би било огромна чест да попадне сред данъкоплатците, които осигуряват заплатите на съветниците, например. Много млади чиновници ще получат възможност да бъдат поканени в дома на своя данъкоплатец и

да бъдат представени на младата му дъщеря; изобщо, между учрежденията и данъкоплатците ще се създадат непосредствени лични контакти, които ще бъдат взаимно изгодни. Можем да си представим колко горд ще се почувствува един скромен данъкоплатец, когато му бъде съобщено, че неговите незначителни крони ще бъдат използвани за стабилизирането на някоя банка. Или пък как мило ще бъде изненадан Управителният съвет на Пълзенския пивоварен завод, когато научи, че данъците, с които е обложен техният завод, ще бъдат изразходвани като държавни награди за поезия и литература! Не можем дори да си представим как ще се съживи при тези обстоятелства изплащането на данъците — вместо неприятно задължение, то ще се превърне в истинско преживяване, което непрекъснато ще повишава личния интерес у данъкоплатеца, ще прerasне в неизчерпаем източник на все нови и нови радости.

В заключение се осмелявам да помоля уважаемото министерство да вземе пред вид тази скромна инициатива на своя редови и предан служител Н. Н.

(1936 г.)

# ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.